

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLVIII Міжнародної наукової студентської
конференції за підсумками науково-дослідних робіт
студентів за 2024 рік

(м. Полтава, 10 квітня 2025 року)

ПОЛТАВА 2025

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

*До Дня науки в Україні та
Міжнародного року
кооперативів 2025*

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLVIII Міжнародної наукової студентської
конференції за підсумками науково-дослідних робіт
студентів за 2024 рік

(м. Полтава, 10 квітня 2025 року)

**Полтава
ПУЕТ
2025**

УДК 001:378.014.61"20"(477.53)(082) *Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Полтавського університету економіки і торгівлі ЗАБОРОНЕНО*
А43

Видано відповідно наказу по університету № 24-Н від 29 січня 2025 року.

Організаційний комітет конференції

Голова організаційного комітету – Н. С. Педченко, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;

Заступник голови організаційного комітету – Н. І. Манжура, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;

Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;

О. В. Гасій, канд. екон. наук, доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, д-р техн. наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

Л. М. Діденко, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ;

Ю. В. Перегуда, директор міжнародного науково-освітнього центру ПУЕТ;

Д. С. Семикоз, начальник відділу розвитку та інновацій ПУЕТ;

А. В. Філіпповський, голова Студентської ради університету ПУЕТ;

Д. А. Посполітак, голова Наукового товариства студентів ПУЕТ.

Редакційна колегія

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ.

Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Відповідальний редактор – **Л. М. Діденко**, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

А43 **Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті: тези доповідей XLVIII Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2024 рік (м. Полтава, 10 квітня 2025 р.).** – Полтава: ПУЕТ. – 726 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-R). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-472-7

Збірник містить тези доповідей XLVIII Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2024 рік. Проблеми, порушені авторами публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів. Увагу зосереджено на висвітленні результатів наукових досліджень у різних галузях науки та якості вищої освіти. Збірник присвячено Дню науки в Україні та Міжнародному року кооперативів.

УДК 001:378.014.61"20"(477.53)(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-472-7

© Полтавський університет
економіки і торгівлі, 2025

ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Д. А. Матюха, студентка спеціальності Облік і оподаткування, група ОА б-21;

М. А. Шишкіна, студентка спеціальності Облік і оподаткування, група ОА б-21

О. В. Артюх-Пасюта, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту – науковий керівник Полтавський університет економіки і торгівлі

Фінансові інвестиції сприяють зростанню інвестиційної привабливості та збільшенню притоку грошових коштів. Це підкреслює необхідність коректного відображення фінансових інвестицій у бухгалтерському обліку.

Під час дослідження авторами було визначено ряд невирішених та дискусійних питань, що стосуються обліку фінансових інвестицій. На нашу думку, найважливішими з них залишаються такі.

1. Недосконалість визначення сутності «фінансових інвестицій». Встановлено, що в процесі розвитку теорії фінансових інвестицій у нормативних документах та науковій літературі виникло кілька підходів до їх визначення, кожен з яких акцентує увагу на різних аспектах економічної природи фінансових інвестицій. Більшість нормативних актів та вітчизняних науковців характеризують фінансові інвестиції як: витрати; інвестиції в один актив або групу активів; джерело додаткового доходу; збільшення капіталу або інших вигод для інвестора.

2. Відсутність системної класифікації фінансових інвестицій. Так, у чинних нормативних документах, навчальній і науковій літературі складно знайти єдину системну класифікацію фінансових інвестицій. На жаль, ні НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» [2], ні Інструкція про застосування Плану рахунків [3] не містять жодного конкретного групування фінансових інвестицій. І лише зі змісту наведених офіційних визначень та у контексті характеристики рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 35 «Поточні фінансові інвестиції» можна виокремити об'єкти, у які можуть здійснюватися фінансові інвестиції. Якщо підприємство виявило помилку в класифікації фінансових інвестицій, її необхідно виправити, враховуючи відповідні зміни в оцінці цих інвестицій на останню звітну дату.

3. Недостатня розробленість методів оцінки фінансових інвестицій. На сьогодні законодавчо не врегульованим залишається порядок оцінки фінансових інвестицій [2–3], який залежно від їх видів може бути різним. Первісна оцінка фінансових інвестицій не враховує витрати, пов'язані з їх придбанням. Зокрема, ігноруються витрати на сплату державного мита за укладення угод та комісійні винагороди фінансовим посередникам. Крім того, фінансові інвестиції в асоційовані та дочірні підприємства, а також у спільну діяльність, не підлягають оцінці на звітну дату за методом участі у капіталі. Для забезпечення правильної оцінки фінансових інвестицій за методом участі у капіталі необхідно мати достовірну інформацію про результати діяльності інвестованого об'єкта та його фінансовий стан. У разі виявлення помилки така оцінка коригується шляхом внесення змін до сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного періоду відповідно суми змін.

4. Поверхневість дослідження оцінки прибутку (збитку) від операцій із дочірніми, асоційованими та спільними підприємствами. Згідно з існуючою практикою, дохід (збиток) від реалізації чи придбання активів інвесторами визнається у повному обсязі та одразу після укладення угоди з дочірніми, асоційованим та спільним підприємствами без урахування даних відносно подальшого руху відповідних активів.

5. Недостатня обґрунтованість методичних підходів щодо коригування балансової вартості інвестицій. Зазначаємо, що балансова вартість інвестицій може збільшуватися (зменшуватися) в залежності від частки інвестора у сумі інших змін власного капіталу об'єкта інвестування. Зазначені зміни відображаються у відповідних статтях власного капіталу інвестора. Крім того, у МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства» [1] зазначено, що можливі зміни величини іншого додаткового капіталу можуть бути пов'язані з переоцінкою основних засобів та фінансових інвестицій, від різниці у валютних курсах.

6. Зміни в капіталі інвестованого підприємства. Ці зміни мають бути відображені у відповідних статтях власного капіталу інвестора. Відповідно до НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» [2], у випадку, коли сума зменшення такої частки перевищує розмір відповідної статті власного капіталу інвестора, різниця списується шляхом зменшення нерозподіленого прибутку або, у

разі його відсутності, шляхом збільшення непокритих збитків. Це підкреслює важливість точного відображення в обліку змін у власному капіталі підприємства;

7. Придбання активів інвестором у дочірнього підприємства. У разі придбання інвестором активів у дочірнього підприємства прибуток (збиток), який припадає на частку інвестора, не визнається відразу. Така сума відображається лише в момент подальшого продажу цих активів третім сторонам або поступово, залежно від періодів амортизації нематеріальних активів, що були придбані.

8. Необхідність підвищення вимог стосовно ведення первинного, синтетичного та аналітичного обліку фінансових інвестицій підприємств. Чинний порядок обліку фінансових інвестицій, що регулюється НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» [2], потребує уточнення, оскільки не враховує міжнародно визнану різницю між борговими та корпоративними інвестиціями.

На наш погляд, напрямками удосконалення обліку фінансових інвестицій є: оптимізація методики обліку фінансових вкладень у спільні підприємства та пов'язані сторони через застосування методу участі в капіталі; удосконалення класифікації фінансових інвестицій, яка буде надавати інформацію управлінському персоналу підприємства про фінансові інвестиції для прийняття ефективного рішення в напрямку раціональності та ризиковості інвестування вільних коштів у фінансові активи, а також працівникам бухгалтерського обліку при оцінці фінансових інвестицій, визначенні субрахунків, складанні облікових регістрів, формуванні показників звітності; детальне відображення інвестиційних процесів у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності; забезпечення достовірності інформації про доходи та витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю; використання сучасних програмних засобів для ведення первинного, синтетичного та аналітичного обліку та процесів оцінки фінансових інвестицій.

Втілення перелічених заходів допоможе упорядкувати методику обліку та оцінки фінансових інвестицій, сприяючи їх систематизації.

Список використаних інформаційних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-28_ukr_2016.pdf.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text>.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>.

БОРГОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ

Д. О. Мигур; В. В. Сулим, студентки спеціальності Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, група ФБССФР 6-11

*С. П. Прасолова, канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та банківської справи – науковий керівник
Полтавський університет економіки і торгівлі*

В умовах відкритої агресії проти України проблематика національної безпеки та оборони є ключовою нині та залишатиметься такою у стратегічній перспективі. Для розуміння ж рівня фінансової безпеки держави та ухвалення ефективних економічних і соціальних рішень критично важливим є дослідження державного боргу та індикаторів боргової безпеки як важливих інструментів формування боргової політики країни з урахуванням її впливу на фінансову стабільність. Разом з тим, навіть за таких умов держава не має залишати поза увагою питання соціального розвитку, які є взаємопов'язані із зростанням соціальної напруги, поглиблюючи негативні міграційні процеси.

Проблеми формування боргової політики в Україні, питання щодо ефективності управління державним боргом у контексті збереження боргової безпеки розглядалися в працях А. Бабенко, Вахненко, В. Дудченко, О. Мелих, В. Федосової та багатьох інших. Результати їх досліджень показують, що борговій політиці України останнього десятиліття були притаманні суттєві дисбаланси, які так і не вдалося багато в чому вирішити. Адже в процесі реалізації боргової політики має бути не тільки забезпечена платоспроможність держави, але й досягнута збалансованість її фінансової системи та макроекономічна стабільність. При цьому державний борг виступає ефективним інструментом